

Warszawa, dnia 20 maja 2020 r.

2/5/2020/MJ

Wojewoda Mazowiecki

pl. Bankowy 3/5

00-950 Warszawa

Jako nieformalna grupa organizacji pozarządowych, które działają na rzecz ochrony praw migrantów i migrantek w Polsce od dłuższego czasu jesteśmy zaniepokojeni niezgodną z prawem praktyką Urzędu w zakresie wystawianych niezindywidualizowanych wezwań do uzupełnienia braków wniosków o udzielenie zezwolenia na pobyt cudzoziemców w Polsce. Z uzyskanych przez nas informacji wynika, że Wydział Spraw Cudzoziemców aktualnie planuje wprowadzenie zmian w treści wezwań wystosowywanych do cudzoziemców. Planowane zmiany w żaden sposób nie odnoszą się jednak do podstawowej wady wezwań, jakim jest brak ich zindywidualizowania. Mają one charakter kosmetyczny.

Obecnie, zazwyczaj w dniu osobistego składania wniosków o udzielenie zezwolenia pobytowego (dotyczy to każdego rodzaju zezwoleń na pobyt czasowy, pobytu stałego, jak i zezwoleń na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej), cudzoziemcy otrzymują obszerne wezwanie do uzupełnienia dokumentów, które nie zawsze są wymagane w ich indywidualnych sprawach bądź zostały już złożone do akt sprawy wraz z wnioskiem. W treści znajduje się jedynie obszerna lista dokumentów wymaganych od wszystkich cudzoziemców przy tym rodzaju postępowania, bez dokonania personalizacji, w zależności od okoliczności danej sprawy.

To powoduje, że cudzoziemcy nie wiedzą jakie dokumenty muszą złożyć, by uzyskać decyzję zgodną z ich żądaniem. Prowadzi to niejednokrotnie do negatywnych konsekwencji w postaci odmowy udzielenia wnioskowanego zezwolenia, a także przyczynia się do przewlekłości postępowań.

Co więcej, jest to jedyne wezwanie kierowane do cudzoziemca w trakcie postępowania administracyjnego, na żadnym innym etapie Mazowiecki Urząd nie wystosowuje wezwań, z którego wynikałoby w sposób niebudzący wątpliwości, jakie dokumenty należy przedłożyć w sprawie. Organ administracji przyjmuje całkowicie bierną postawę, oczekując, że strona samodzielnie przeanalizuje sprawę i z obszernej listy dokumentów wybierze i załączy do akt

postępowania te, które – w ocenie organu – są niezbędne do udzielenia wnioskowanego zezwolenia.

Taki sposób procedowania budzi nasze poważne wątpliwości, gdyż *de facto* przerzuca ciężar prowadzenia postępowania dowodowego na stronę postępowania, czego nie da się pogodzić z zasadami demokratycznego państwa prawa, o którym mowa w art. 2 Konstytucji.

Należy zauważyć, że na gruncie postępowania administracyjnego to organy administracji dążą do ustalenia prawdy obiektywnej. W tym celu podejmują z urzędu lub na wniosek stron wszelkie czynności zmierzające do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, a ponadto zobowiązane są do wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego (art. 7 w zw. z art. 77 § 1 k.p.a). To na organy władzy ustawodawca nałożył obowiązek czuwania nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznajomości prawa (art. 9 k.p.a), a obowiązkowi temu na gruncie spraw cudzoziemskich nadał szczególną rangę wymagając, by pouczenie o ciężących na cudzoziemcach obowiązkach i przysługujących im prawach miało miejsce w języku dla nich zrozumiałym (art. 7 ustawy o cudzoziemcach).

Stoimy na stanowisku, że wezwanie w formie przedstawionej we wstępie niniejszego pisma, nie stanowi realizacji powyższych obowiązków, gdyż – jak już zostało zasygnalizowane – przerzuca ciężar prowadzenia postępowania dowodowego na strony postępowania. W naszej ocenie Mazowiecki Urząd wymaga od cudzoziemców ubiegających się przed nim o zezwolenia pobytowe nie tylko doskonałej znajomości obowiązującego w Polsce prawa, ale – i przede wszystkim – jego płynnego stosowania. Strona postępowania ma obowiązek nie tylko samodzielnie ocenić jakie dokumenty są w jej sprawie wymagane przepisami prawa, ale musi wiedzieć jakich dokumentów w praktyce wymaga w jej sprawie organ administracji. Uważamy, że działanie takie jest **uchybieciem podstawowych zasad postępowania administracyjnego oraz Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej**

Obowiązkiem Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego jest taka organizacja pracy, aby prawa stron postępowania administracyjnego były respektowane. Fakt, że aktualnie urzędnik pracujący w kancelarii przyjmującej wnioski cudzoziemców wystawia wskazane powyżej wezwania nie uzasadnia w żaden sposób wadliwej praktyki Urzędu w tym zakresie. Wskazujemy jednocześnie, że konieczność usprawnienia pracy Wydziału Spraw Cudzoziemców, który notorycznie przekracza przewidziany przepisami prawa termin na wydanie decyzji, nie może odbywać się kosztem ustawowych i konstytucyjnych praw strony. Urząd ma obowiązek takiego zorganizowania pracy, aby prowadzić postępowania zgodnie z

przepisami prawa. Aktualna treść wezwań wystosowywanych wobec cudzoziemców, a także przedstawiane uzasadnienia tej wadliwej praktyki, naruszają powyższy obowiązek.

Wadliwe wezwania stanowią jeden z powodów, dla których w 2019 r. około połowa spraw prowadzonych przez Wojewodę Mazowieckiego w sprawach udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, na pobyt stały oraz na pobyt rezydenta długoterminowego UE, od których złożono odwołanie, zostało uchylonych i zmienionych lub uchylonych i przekazanych do ponownego rozpoznania przez organ II instancji. Skutkuje to dodatkową pracą po stronie Urzędu, której można by uniknąć, gdyby postępowania były prowadzone w sposób prawidłowy. Co więcej, przyczynia się to do przewlekłości postępowań oraz odpowiedzialności finansowej Wojewody Mazowieckiego z tego tytułu.

Jednocześnie należy wskazać, że wystawianie zindywidualizowanych wezwań do uzupełnienia braków wniosku, tak jak wymagają tego przepisy prawa, pozwoliłoby na usprawnienie pracy Urzędu i przyspieszenie postępowań. W interesie strony jest bowiem dostarczenie do Urzędu wszystkich niezbędnych dokumentów, tak aby jak najszybciej uzyskać wnioskowane zezwolenie. Aby mogło to być możliwe, strona musi jednak wiedzieć jakie konkretnie dokumenty powinny zostać dostarczone.

Wobec powyższego wnosimy o zajęcia stanowiska w sprawie i przeprowadzenia czynności nadzorczych, których skutkiem będzie doprowadzenia działalności Wydziału Spraw Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego do zgodności w obowiązującym w Polsce prawem i zapewnienie, że strona postępowania będzie otrzymywać zindywidualizowane wezwanie w swojej sprawie zgodnie z przewidzianymi gwarancjami ustawowymi i konstytucyjnymi.

Małgorzata Jaźwińska
Małgorzata Jaźwińska
CZŁONKINI ZARZĄDU
Stowarzyszenia Interwencji Prawnej

Sygnatariusze:

1. Stowarzyszenie Interwencji Prawnej
2. Helsińska Fundacja Praw Człowieka
3. Fundacja Inna Przestrzeń
4. Fundacja Centrum Badań Migracyjnych
5. Fundacja Nasz Wybór